

Is de WHOA-rechter bevoegd in te grijpen in zeggenschapsrechten, in het bijzonder de ontslagbevoegdheid, van de algemene vergadering van aandeelhouders tijdens een akkoordprocedure?

HERO 2024 / P-016

16 mei 2024

In de WHOA is niets geregeld over hoe om te gaan met vennootschapsrechtelijke zeggenschapsrechten zoals de ontslagbevoegdheid van de AvA tijdens een akkoordprocedure. In dit artikel wordt beschreven dat in de praktijk een botsing tussen het insolventierecht en vennootschapsrecht kan ontstaan.

Inleiding

De op 1 januari 2021 in werking getreden Wet Homologatie Onderhands Akkoord (WHOA) biedt de schuldenaar de mogelijkheid tot het aanbieden van een akkoord dat voorziet in het wijzigen van de rechten van schuldeisers en aandeelhouders, welk akkoord door de rechter kan worden gehomologeerd.^[1] In de wet is een voorziening opgenomen inhoudende dat het bestuur van de rechtspersoon voor het aanbieden van een akkoord geen instemming nodig heeft van de aandeelhouders.^[2] Daarbij zijn specifieke wettelijke bepalingen en contractuele en statutaire bepalingen buiten toepassing verklaard. Met deze bepaling wordt voorkomen dat het bestuur vanwege weerstand bij aandeelhouders niet toekomt aan het in gang zetten van een akkoordprocedure.^[3] Met het wijzigen van de rechten van de aandeelhouders heeft de wetgever het oog gehad op de vermogensrechtelijke aanspraken van aandeelhouders. Dat zou bijvoorbeeld kunnen leiden tot het intrekken van aandelen en uitgifte van aandelen aan schuldeisers in ruil voor kwijtschelding van de schuld (debt for equity swap), waardoor verwatering bij bestaande aandeelhouders optreedt.^[4] De akkoordprocedure laat echter de vennootschapsrechtelijke bevoegdheden van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) intact voor zover die niet in de wet buiten toepassing zijn verklaard.^[5] Eén van die bevoegdheden is de schorsing en/of het ontslag van het bestuur door de AvA.^[6] Het is niet ondenkbaar dat een bestuurder van een rechtspersoon zonder de instemming van aandeelhouders een akkoordprocedure onder de WHOA start, niet naar behoren functioneert en tegen de zin van aandeelhouders bijvoorbeeld de grenzen van de wet opzoekt of daar over heen gaat of dreigt te gaan.^[7] In dat geval zou de AvA in een buitengewone vergadering het ontslag of schorsingsbesluit van de bestuurder op de agenda kunnen zetten en de benoeming van een opvolger.^[8] Aldus zou een vennootschapsrechtelijk geschil of een machtsstrijd kunnen ontstaan tussen de huidige bestuurder en de AvA. De vraag is of de WHOA voorzieningen bevat waarmee dat geschil door een WHOA-rechter zou kunnen worden beslecht of dat daarvoor exclusief voor de Ondernemingskamer in een enquêteprocedure of voorzieningenrechter een rol is weggelegd? Mijn antwoord op die vraag luidt de Ondernemingskamer of voorzieningenrechter, met uitsluiting van de WHOA-rechter. Ik zal dat hieronder toelichten aan de hand van de bedoelingen van de (Europese) wetgever, literatuur en rechtspraak.

Bedoelingen van de (Europese) wetgever

Naast het wijzigen van de rechten van aandeelhouders in het kader van een schuldenakkoord is in de Memorie van Toelichting niets vermeld over de uitoefening van de vennootschapsrechtelijke bevoegdheden van de AvA gedurende een akkoordprocedure zoals een ontslag – of schorsingsbesluit van het bestuur.^[9] Wel is de betrokkenheid van de rechter toegelicht in verband met het doel van de akkoordregeling. Die moet effectief en breed toegankelijk zijn en snel, efficiënt en flexibel kunnen worden toegepast. Daarbij moet een goed evenwicht worden gevonden *tussen enerzijds het voorkomen van onnodige beroepen op de rechter door schuldeisers of aandeelhouders die niet willen meewerken aan een herstructurering en het proces proberen te blokkeren of te vertragen en anderzijds het bieden van de nodige rechterlijke waarborgen waar de regeling ingrijpende gevolgen mee kan brengen voor schuldeisers en aandeelhouders.*^[10] Met de bepaling van art. 370 lid 5 Fw wordt voorkomen *dat het bestuur vanwege weerstand bij aandeelhouders in zijn geheel niet toekomt aan het in gang zetten van een traject dat kan leiden tot de totstandkoming van een akkoord.*^[11]

In art. 378 Fw is het aspectenverzoek geregeld. Volgens de Memorie van Toelichting beoogt dit artikel de schuldenaar of herstructureringsdeskundige de mogelijkheid te bieden om geschillen die opkomen in de fase die voorafgaat aan de stemming over het akkoord, aan de rechter voor te leggen.^[12] Als voorbeeld noemt de Memorie van Toelichting het aspectenverzoek waarbij de rechter op voorhand controleert of sprake is van een afwijzingsgrond voor het akkoord.^[13] In het eerste lid van art. 378 Fw wordt een niet-limitatieve opsomming van mogelijke aspecten die aan de rechtbank kunnen worden voorgelegd, uiteengezet. Het doel van art. 378 Fw is volgens de Memorie van Toelichting het snel en definitief verkrijgen van “deal certainty.”^[14] Om te voorkomen dat schuldeisers of aandeelhouders deze procedure aanwenden voor louter eigen belang of om het akkoord te dwarsbomen of op te houden, staat deze mogelijkheid alleen open voor de schuldenaar en de herstructureringsdeskundige.^[15]

In de Evaluatie van de WHOA is geen aanbeveling opgenomen om het aspectenverzoek ook toe te kennen aan schuldeisers (en aandeelhouders) omdat een dergelijke optie zich minder goed verdraagt met het uitgangspunt dat de WHOA-regeling een snelle en efficiënte vormgeving moet hebben. *“Het toekennen van het recht aan schuldeisers (en aandeelhouders) om een aspectenverzoek te doen, kan een vertragend, kosten verhogend en juridiserend effect hebben op een WHOA-traject en druist te zeer in tegen de door de wetgever gewenste – en voor het slagen van de reorganisatie vaak noodzakelijke – voortvarendheid van de procedure.”*^[16]

De evaluatie bevat geen aanbevelingen ten aanzien van de vennootschapsrechtelijke zeggenschapsrechten van aandeelhouders tijdens een akkoordprocedure.

In art. 379 Fw is de maatwerkvoorziening geregeld. Dit artikel biedt de rechtbank de mogelijkheid om voorzieningen te treffen of nadere bepalingen te maken om de belangen van de betrokken schuldeisers of aandeelhouders te waarborgen. De Memorie van Toelichting geeft als voorbeeld de maatwerkvoorziening dat binnen een bepaalde periode over het akkoord moet worden gestemd of dat de schuldenaar de schuldeisers en de rechtbank regelmatig moet informeren over de

voortgang van het proces.^[17] In de Memorie van Toelichting is geen aanknopingspunt te vinden om aan te nemen dat de wetgever onder een maatwerkvoorziening ook verstaat het beperken van de zeggenschapsrechten van de AvA.

In de Herstructureringsrichtlijn staat voorop dat aandeelhouders niet op onredelijke wijze de goedkeuring, homologatie of implementatie van een akkoord mogen dwarsbomen.^[18] De Richtlijn besteedt geen aandacht aan aandeelhoudersrechten zoals het bijeenroepen van een algemene vergadering en agendering van het ontslag van een bestuurder die een akkoord wil aanbieden.^[19]

De literatuur

Richtinggevend bij het beantwoorden van de vraag naar de zeggenschapsrechten van aandeelhouders bij een akkoordprocedure is het proefschrift van Moulen Janssen.^[20] Zij stelt voorop dat de belangrijkste bevoegdheid die de AvA behoudt tijdens een akkoordprocedure, de bevoegdheid is om bestuurders en commissarissen te ontslaan. Wanneer de aanbieder van een akkoord zich tegen een voorgenomen ontslagbesluit van het bestuur zou willen verzetten staat volgens haar enkel de weg naar de voorzieningenrechter of Ondernemingskamer open. Een uitbreiding van de wet in art. 378 Fw of 379 Fw met het op verzoek van de aanbieder van het akkoord te beslissen over de geoorloofdheid van besluiten van de AvA zou mogelijk kunnen zijn, maar zolang de wet niet aldus is gewijzigd, bieden die bepalingen geen soelaas. Moulen Janssen noemt het niet, maar consequentie van een dergelijke wetswijziging zou zijn dat een dergelijk ingrijpen in vennootschapsrechtelijke verhoudingen valt onder het rechtsmiddelenverbod van art. 369 lid 10 Fw. De vraag is of dat wenselijk is.

Moulen Janssen benadrukt dat het wenselijk kan zijn dat de AvA het bestuur tijdens een akkoordprocedure kan ontslaan als het niet naar behoren functioneert, juist vanwege het feit dat een akkoordprocedure maanden kan duren. In die periode kan veel gebeuren. Het bestuur mag zich volgens haar niet verschuilen achter een akkoordprocedure om zo de algemene vergadering buiten spel te zetten.^[21]

Josephus Jitta merkt op dat de mogelijkheden van de AvA om zich over de beleidskeuze van het bestuur uit te spreken als het bestuur ervoor kiest (met voorbijgaan van haar aandeelhouders) een onderhands akkoord voor te bereiden, in de praktijk beperkt zijn. Dat neemt volgens Josephus Jitta niet weg dat aandeelhouders die zich niet kunnen verenigen met de door het bestuur van een vennootschap gemaakte beleidskeuze daarin een gegronde reden kunnen zien om aan een juist beleid van de vennootschap te twijfelen. Op grond daarvan zouden zij met een enquêteverzoek en met een verzoek tot het bevelen van onmiddellijke voorzieningen zich tot de Ondernemingskamer kunnen wenden om te proberen een door het bestuur voorgesteld akkoord tegen te houden. Een dergelijk scenario laat zich denken indien sprake is van een 'machtsstrijd' tussen het bestuur en aandeelhouders, waarbij het bestuur in het voorstellen van een door derden gefinancierd akkoord de mogelijkheid ziet het juk van bestaande aandeelhouders af te werpen. Josephus Jitta stelt dan ook voor dat het Voorontwerp op een dergelijke mogelijke interferentie van een procedure bij de rechter die in het kader van de (voorbereiding van de) homologatie van een onderhands akkoord betrokken is, op een enquêteprocedure zou moeten anticiperen. Hij bepleit in het kader van het Voorontwerp de Ondernemingskamer aan te wijzen als de bevoegde rechter in plaats van de rechter van de statutaire zetel van een rechtspersoon.^[22]

Kortom, noch in de wet noch in de literatuur is steun te vinden voor het ingrijpen door de WHOA-rechter in zeggenschapsrechten van de AvA tijdens de akkoordprocedure als het gaat om schorsing of ontslag van het bestuur.

Rechtspraak

De praktijk is weerbarstiger. De eerste uitspraak waarin tijdens de akkoordprocedure stemrechten op (verpande) aandelen werden beperkt is de “Sportscholen”-uitspraak.^[23] In die zaak beschikten de belangrijkste schuldeisers van de schuldenaar over een pandrecht op de aandelen in de schuldenaar en dreigden met executie van dat pandrecht. In dat kader beschikten zij over het stemrecht op die aandelen. De schuldeisers waren het vertrouwen in het bestuur en de commissarissen van de vennootschap kwijt en hadden het voornemen uitgesproken die te gaan vervangen. Vervolgens opende de schuldenaar een besloten akkoordprocedure onder de WHOA met een afkoelingsperiode en verzocht de rechtbank te bepalen dat de handelswijze in strijd is met de gelaste afkoelingsperiode ex artikel 376 Fw. En voor zover die bepaling toepassing miste, verzocht de schuldenaar de rechtbank op de voet van artikel 378 Fw (aspectenverzoek) hierover een vroegtijdige beslissing te geven dan wel op de voet van artikel 379 Fw (maatwerkvoorziening) een maatregel te treffen ter voorkoming van de uitoefening van het stemrecht door de pandhouder/schuldeiser die haar weerhoudt het bestuur en de raad van commissarissen te ontslaan en te vervangen.

De rechtbank wijst het verzoek op basis van art. 376 Fw toe omdat het overweegt dat de uitoefening van het stemrechten door de schuldeiser kan worden gezien als een verhaalsactie die de afkoelingsperiode doorkruist. Dat stemrecht houdt volgens de rechtbank immers verband met een adequate werking van het zekerheidsrecht van de pandhouder en dient ter waarborg van behoud van de waarde van de zekerheden, met het oog op de executoriale verkoop daarvan.^[24]

Daarmee plaatst de rechtbank de uitoefening van het stemrecht op de aandelen in een insolventierechtelijk kader (strijd met de afkoelingsperiode), daar waar een vennootschapsrechtelijk kader meer voor de hand had gelegen. Immers betrof het een voorgenomen AvA besluit tot ontslag van het bestuur, de belangrijkste bevoegdheid van een AvA. Dat die bevoegdheid werd uitgeoefend door een executerende schuldeiser doet daar niet aan af. Ook Hutten uit in zijn noot onder de uitspraak stevige kritiek en schetst nog het gevolg dat door de toewijzing van het verzoek gedurende een periode van uiteindelijk meer dan een half jaar niemand bevoegd was om te stemmen in de algemene vergadering waardoor de interne vennootschapsrechtelijke organisatie door de afkoeling behoorlijk werd verstoord. Dit raakt precies het argument van Moulen Janssen dat een bestuur zich niet maandenlang achter een akkoordprocedure mag verschuilen om de AvA buiten spel te zetten.

De tweede uitspraak betreft de herstructurering van Rederij Vroon.^[25] In die zaak werd anders dan in de “Sportscholen” casus de basis voor de beperking van de stemrechten van de AvA gevonden in de maatwerkvoorziening van art. 379 Fw. De herstructurering van Vroon was in een vergevorderd stadium. Het verloop daarvan was echter tegen de zin van de aandeelhouders. Zij wensten met het ontslag van de voorzitter van de Raad van Commissarissen te voorkomen dat hij dezelfde aanbieding van het akkoord als het ware “door kon drukken”.^[26]

De rechtbank oordeelt dat de gevraagde maatwerkvoorziening, voor zover beperkt tot de bepaling dat de voorzitter of enig commissaris van de RvC en het bestuur voor de duur van de akkoordprocedure niet mogen worden ontslagen, vervangen of geschorst door de AvA, in het belang is van de gezamenlijke schuldeisers. Het is het bestuur dat de leiding heeft bij het tot stand brengen van een akkoord, niet de aandeelhouder. Zij is inmiddels vergevorderd met haar plannen. Zij dient dit proces in dit stadium nu in rust te kunnen voortzetten, zonder de dreiging van aandeelhouders om het bestuur of (de voorzitter van) de RvC te ontslaan of schorsen.^[27] Met art. 370 lid 5 Fw oordeelt de rechtbank dat wordt voorkomen dat het bestuur vanwege weerstand bij de aandeelhouder(s) in zijn geheel niet toekomt aan het in gang zetten van een traject dat kan leiden tot de totstandkoming van een onderhands akkoord en dat de wetgever ervoor heeft gekozen dat het bestuur de lead heeft in het proces van herstructurering. De enige remedie die de rechtbank ziet voor de ontevreden aandeelhouder is het doen van een verzoek tot het benoemen van een herstructureringsdeskundige.^[28]

De rechtbank motiveert de toepasselijkheid van de maatwerkvoorziening van art. 379 Fw met verwijzing naar de Memorie van Toelichting waarin is opgenomen dat voor de reikwijdte van artikel 379 Fw aansluiting is gezocht bij artikel 225 Fw in de surseance van betaling. Deze bevoegdheid tot het maken van nadere bepalingen biedt de rechtbank de mogelijkheid om de bepalingen die van toepassing zijn op de totstandkoming van een surseance dwangakkoord opzij te zetten of af te stemmen op een specifieke situatie. Naar het oordeel van de rechtbank strekt deze bevoegdheid zich ook uit tot het (tijdelijk) aanbrengen van wijzigingen in de vennootschapsrechtelijke structuur, waaronder de beperking van aandeelhoudersbevoegdheden, mits noodzakelijk om de belangen van de gezamenlijke schuldeisers tijdens de akkoordprocedure te waarborgen. Binnen die grenzen kan zij dus maatregelen treffen met onomkeerbare gevolgen en/of van ingrijpende aard, aldus de rechtbank.^[29]

De vraag is of het door de rechtbank vergaande ingrijpen in de vennootschapsrechtelijke verhoudingen kon worden gebaseerd op art. 225 Fw.

Aan de Rechtbank Den Haag werd op basis van dit artikel door een mede aandeelhouder en schuldeiser van de schuldenaar een verzoek gedaan voor de duur van de surseance van betaling, dan wel totdat door de Ondernemingskamer in de inmiddels geïnitieerde enquêteprocedure wordt besloten, de bestuurder te schorsen, een vervanger aan te stellen als interim-bestuurder en te bepalen dat de aandeelhouders geen gebruik mogen maken van hun statutaire dan wel wettelijke bevoegdheid tot schorsing en/of ontslag van de bestuurders dan wel van de door de Rechtbank aan te wijzen interim-bestuurder. De rechtbank constateert dat het partijen verdeeld houdt of de diep in de vennootschappelijke structuur van de schuldenaar ingrijpende maatregelen als verzocht passen binnen de grenzen van toepassing van art. 225 Fw. De rechtbank neemt tot uitgangspunt dat de verzochte maatregelen (ook) liggen binnen het kader van het terrein van de enquête en dat de Ondernemingskamer de meest aangewezen instantie is om hierover beslissingen te nemen. De rechtbank blijft evenwel onder de geschetste omstandigheden bevoegd ter beveiliging van de belangen van alle crediteuren bepaalde niet uit te stellen maatregelen te bevelen, in ieder geval totdat de Ondernemingskamer een (nadere) beslissing heeft genomen.^[30]

Deze uitspraak werd recentelijk door Reumers van commentaar voorzien.^[31] Hij constateert dat de literatuur verdeeld is over de reikwijdte van art. 225 Fw. Zo verwijst hij naar Leuftink die de vraag opwerpt of de rechtbank op de voet van art. 225 Fw kan bepalen dat voorbij mag worden gegaan aan een statutaire goedkeuringseis die noopt tot goedkeuring van een bestuursbesluit door de raad van commissarissen, als het bestuur en de bewindvoerder het bestuursbesluit wenselijk oordelen en de raad van commissarissen haar goedkeuring weigert.^[32] Reumers meent dat een patstelling tussen de bestuurders en de commissarissen in beginsel langs vennootschapsrechtelijke weg zou moeten worden opgelost omdat het verstrekkende financiële gevolgen voor de vennootschap heeft en zij als het ware stilstaat op een kruising nu de organen het oneens zijn over de te verkiezen weg naar herstel. Hier wreekt zich volgens Reumers dat de vennootschaps- en insolventierechtelijke regels door de wetgever nauwelijks op elkaar zijn afgestemd.

Ik vind dat gelet op de specifieke omstandigheden van het geval, de kennelijk voorgenomen enquêteprocedure, het door de rechtbank gehanteerde uitgangspunt en de opvatting in de literatuur over de beperkte reikwijdte van art. 225 Fw, niet te snel zou moeten worden aangenomen dat hier een juiste toepassing van art. 225 Fw door de rechtbank heeft plaatsgevonden.

In een geval dat aan de Rechtbank Maastricht werd voorgelegd verzocht de bewindvoerder in de surseance van betaling op basis van art. 225 Fw. de rechtbank te bepalen dat o.a. hypotheek- en pandrechten werden geacht te zijn vervallen. De rechtbank wees het verzoek van de bewindvoerder af omdat toewijzing van het verzoek te diep in de goederenrechtelijke verhoudingen van hypotheek- en pandhouders zou ingrijpen en het vervallen verklaren van het hypotheekrecht en het pandrecht een te ernstige inbreuk op hun rechten zou inhouden. Het verzoek ging dus de grenzen van art. 225 Fw te buiten.^[33] Met dit oordeel over een ontoelaatbare inbreuk op pand- en hypotheekrechten had de rechtbank in de Vroon zaak evengoed kunnen oordelen dat een inbreuk op de belangrijkste bevoegdheid van de AvA, het ontslaan van het bestuur, te diep zou ingrijpen in de vennootschapsrechtelijke verhoudingen van de schuldenaar.

Ook Lok uit in haar noot onder de uitspraak stevige kritiek op de overwegingen van de rechtbank.

Uiteindelijk kozen de aandeelhouders van Vroon, nu zij door de rechtbank in de akkoordprocedure “mond dood” waren gemaakt, alsnog voor een enquêteprocedure om tijdens de nog lopende akkoordprocedure langs die weg hun gram te halen. Zij vroegen om een enquête onderzoek en de benoeming van een onafhankelijke bestuurder of commissaris met een beslissende invloed op het aan te bieden akkoord omdat de governance niet op orde was door de meningsverschillen in het bestuur en dat het bestuur gebrekkige aandacht had voor de aandeelhouders. De Ondernemingskamer wees het verzoek van de aandeelhouders op min of meer feitelijke gronden af.^[34] Daarmee reed de Ondernemingskamer gelukkig niet in de wielen van de uitspraak van de rechter in de akkoordprocedure.

Het is interessant om stil te staan bij de vraag wat er was gebeurd als de feiten wel in het voordeel van de aandeelhouders zouden zijn uitgelegd. Dan had de Ondernemingskamer een nieuwe aanvullende bestuurder met beslissende stem benoemd terwijl de WHOA-rechter in de akkoordprocedure juist had willen voorkomen dat de zittende bestuurder zou worden ontslagen, nu die bestuurder “in the lead” was. In dat geval zouden die uitspraken aan elkaar tegenstrijdig

geweest. En dat schetst juist de botsing tussen de vennootschaps- en insolventierechtelijke regels waarvan is geconstateerd dat die door de wetgever nauwelijks op elkaar zijn afgestemd. Dat pleit ervoor om, zolang de wetgever die afstemming nog niet voor zijn rekening heeft genomen, bij een machtsstrijd binnen een schuldenaar een strikte scheiding aan te houden tussen de op het insolventierecht geschoeide leest van de akkoordprocedure en de op het vennootschapsrecht geschoeide leest van de enquêteprocedure of voorzieningenrechter. Schoenmaker hou je bij je leest. Ook het rechtsmiddelenverbod in de WHOA noopt er in mijn optiek toe dat de WHOA – rechter zich terughoudend opstelt als het gaat om het diep ingrijpen in de vennootschapsrechtelijke verhoudingen van de schuldenaar.

Slotsom

Noch in de literatuur noch in de wet zijn aanknopingspunten te vinden voor het vergaande ingrijpen van de WHOA-rechter in de vennootschapsrechtelijke zeggenschapsverhoudingen binnen de schuldenaar. De rechtspraak zou ervoor moeten zorgen dat daar geen tegenstrijdige uitspraken over worden gewezen. Ik kan mij voorstellen dat zowel de WHOA-rechter, het bestuur, schuldeisers en andere betrokkenen van de schuldenaar het slagen van een akkoordprocedure vooropstellen. Tegelijkertijd kunnen aandeelhouders gegronde redenen hebben om aan een juist beleid van het bestuur te twijfelen, redenen die wellicht ook helemaal los staan van de akkoordprocedure. Ook gedurende die akkoordprocedure die maanden kan duren kan het bestuur van de schuldenaar van kleur verschieten die valide redenen zouden kunnen vormen voor de AvA om het bestuur te ontslaan en een vervanger te benoemen. Het gaat dan te ver om bij gebreke van een deugdelijke wettelijke grondslag maandenlang die ontslagbevoegdheid van de AvA te beperken met het oog op het slagen van de akkoordprocedure. Het zou beter zijn dat vraagstuk aan de Ondernemingskamer of voorzieningenrechter over te laten, de rechter die bij uitstek geëquipeerd is om een machtsstrijd binnen een vennootschap te beslechten zonder dat dat de adequate voortgang van de akkoordprocedure hoeft te belemmeren en zonder dat dat leidt tot botsende uitspraken.

Schoenmaker, hou je bij je leest.

[1] Art. 370 lid 1 Fw

[2] Art. 370 lid 5 Fw.

[3] *Kamerstukken II 2018/19*, 35 249, nr. 3, (MvT) art. 370 lid 5 Fw.

[4] S.C.E.F. Moulen Janssen, *APR en aandeelhouders: botsing van het vennootschapsrecht met het insolventierecht*, WPNR 7219, 1000 en *Kamerstukken II 2018/19*, 35 249, nr. 3, blz. 11 (MvT).

[5] S.C.E.F. Moulen Janssen, *De positie van aandeelhouders bij preventieve herstructurerings* (Serie Van der Heijden Instituut nr. 163), Deventer: Wolters Kluwer 2020, 1.1.

[6] Art. 2: 244 BW jo. art. 2: 242 BW.

[7] J.A van der Meer, 'Misbruik van de WHOA', *FIP 2021*, afl. 1, p. 10 e.v. en B.J. Tideman, 'Is het wetsvoorstel inzake het dwangakkoord buiten faillissement misbruikbestendig?', *NTBR 2015/22*.

[8] S.C.E.F. Moulen Janssen, *De positie van aandeelhouders bij preventieve herstructurerings* (Serie Van der Heijden Instituut nr. 163), Deventer: Wolters Kluwer 2020, 2.5.3.1 en 2.5.3.2.

- [9] *Kamerstukken II* 2018/19, 35 249, nr. 3, p. 11 2e en 3e alinea (MvT).
- [10] *Kamerstukken II* 2018/19, 35 249, nr. 3, par. 3.6 (MvT).
- [11] *Kamerstukken II* 2018/19, 35 249, nr. 3, p. 37/38 (MvT).
- [12] *Kamerstukken II* 2018/19, 35 249, nr. 3, p. 57. (MvT).
- [13] *Kamerstukken II* 2018/19, 35 249, nr. 3, p. 57. (MvT).
- [14] *Kamerstukken II* 2018/19, 35 249, nr. 3, p. 57. (MvT).
- [15] *Kamerstukken II* 2018/19, 35 249, nr. 3, p. 57. (MvT).
- [16] F.M.J. Verstijlen e.a., *Evaluatie Wet homologatie onderhands akkoord*, Groningen/Leiden: WODC 2023 18 december 2023, par. 7.10 en 8.3.2, <https://open.overheid.nl/documenten/dpc-1e3f6826c9fae0c761db1529af7958ff60f540e7/pdf>.
- [17] *Kamerstukken II* 2018/19, 35 249, nr. 3, p. 59 (MvT).
- [18] Richtlijn (EU) 2019/1023 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019, art. 12 en overweging 57.
- [19] S.C.E.F. Moulen Janssen, *De positie van aandeelhouders bij preventieve herstructurerings* (Serie Van der Heijden Instituut nr. 163), Deventer: Wolters Kluwer 2020, 3.3.11.2.
- [20] S.C.E.F. Moulen Janssen, *De positie van aandeelhouders bij preventieve herstructurerings* (Serie Van der Heijden Instituut nr. 163), Deventer: Wolters Kluwer 2020.
- [21] Moulen Janssen, *De positie van aandeelhouders bij preventieve herstructurerings* (VDHI nr. 163) 2020, 6.5.11.4, blz. 316-318.
- [22] Josephus Jitta, *Een aantal niet primair faillissementsrechtelijke aspecten van het Voorontwerp*, Vereniging 'Handelsrecht' Preadviezen 2017, Het dwangakkoord buiten faillissement, Beschouwingen over het Voorontwerp Wet homologatie onderhands akkoord ter voorkoming van faillissement, par. 4.2.1.4, 4.2.1.7 en 4.2.1.8.
- [23] Rb. Amsterdam, 25 maart 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:1876, JOR 2022/101, noot mr T. Hutten.
- [24] R.o. 5.3 en 5.4.
- [25] Rb. Zeeland-West-Brabant zp Breda, 23 december 2022, ECLI:NL:RBZWB:2022:8628, JOR 2023/276 met noot mr M.E.C. Lok.
- [26] R.o. 5.11.
- [27] R.o. 5.15.
- [28] R.o. 5.4 en art. 371 Fw.
- [29] R.o. 5.5.

[30] Rb. 's-Gravenhage, 24 februari 2005, JOR 2005/129.

[31] M.L.H. Reumers, *De insolvente naamloze en besloten vennootschap* (Recht & Praktijk, nr. InsR15), Deventer: Wolters Kluwer 2020, par. 9.2.4., *Discussies tussen de bewindvoerder en de vennootschapsorganen, en patstellingen binnen de vennootschap*.

[32] A.L. Leuftink, *Surséance van betaling*, Serie Recht en Praktijk 87, blz. 66.

[33] Rb. Maastricht, 14 maart 2008, ECLI:NL:RBMAA:2008:BC9342, JOR 2008/142.

[34] Hof Amsterdam 31 maart 2023, ECLI:NL:GHAMS:2023:3639, JOR 2024/61 met noot mr Ph. W. Schreurs.

Keywords

Aandeelhouder
Akkoordprocedure
Ava
Bestuurder
Ontslag

Auteur(s)

Jaap van der Meer

is partner bij Turnaround Advocaten